

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

DOS QUADROS.

I.

Es al caure una tarde dels últims dias de febrer. Lo sol acaba de pòndres darrera la próxima montanya del Monseny, pintant arran de la cima una llarga franja de color de foch y en lo plà comensa á lluytar la foscor de la nit, ab la celstia de la tarde quedant tot banyat de un color gris que entristeix la vista y oprimeix lo cor.

Lo vent fret que bufa no t'è prou forsa per somoure las peladas brancas dels arbres y s' entretè fent bellugar alguna qu' altre groguenca fulla que encar queda en sos prims branquillons, ahont comensa ja á abultarse 'l botó que ha de vestirlos de vert fullatje en la próxima primavera.

La campana de l' iglesia toca l' oració; las sombras van guanyant terreno en termes que ja apénas s, ovira 'l fum que surt de las xemeneyas, ahont brilla la alegroya flama de la llar, y que 's pert en lo cel com si ho fés per enfosquirlo més.

Dos personas baixan per la riera que sembla més trista y solitaria que may. Una d' ellas es un jove y en sa colrada cara s' hi pinta la tristesa, com en la de la seva companya. Ell que, sens dupte, vé de treballar á jutjar per lo cistell que porta en lo bastó penjat al coll, es en Pau, lo mosso de cal Ton, un dels joves més entesos del poble y que segons diu la gent se 'n vá á Barcelona, puig estant enamorat de la Rosona de cal Pere-Anton, aquest qu' es l' amo d' una masia molt rica, no vol saber res de casar á sa filla ab qui no tingui igual ó més que lo que li donará ell quan se casi; per aixó la Rosona qu' es una noya molt maca y que estima á 'n Pau ab verdader deliri está desconsolada.

—Aquest es l' últim dia que 'ns veyém, demá me 'n vaig á Barcelona, diguè 'n Pau.

—De modo qu' es veritat lo que 's deya pèl poble.

—Si, per desgracia; he sabut que 'l teu pare tracta de casarte ab un hereuhet molt rich.

—Lo pare no m' ha parlat de res encare y per aixó t' he volgut trobá per pregarte que 't quedis.

—Lo nostre casament es impossible y estar aquí sens poderte parlar y véuret á lo millor casada ab un altre no 'm seria possible.

A la Rosona 'l plor l' hi ofegava la véu....

Lo plà ja estava invadit per la fosca y sols las próximas montanyas se distingian per son color més obscur semblant una clapa negra en una extensió de color de cendra.

Lo vent que havia aumentat en forsa feya esbategar los arbres y removia 'ls esbarsers que formavan la tanca dels camps llindants ab la riera. La lluna que havia sortit un moment desapareixia dessota de uns quants núvols portats allí per lo mastral (quedant tot

en l' obscuritat) qual mestral recullia d' aquí y d' allá petits remors que trasmetia més lluny y escoltava passant per la riera la conversa dels dos amants.

De sopte 's separaren y apénas se senti la remor d' un trist hès de despedida que fou ofegat per lo vent.

Y la Rosona se 'n aná vers casa seva que s' oviraba á la dreta mentres lo seu xicot tornava amunt, esborrant ab lo revés de la má una llágrima que l' hi lliscava per la cara y ella aixugantse 'l plor ab un pany del devantal probava de somriure per amagar á son pare son desconsol.

II.

Lo saló de descans de 'l Liceo está plé de máscaras, brillant de llums, de trajos de mil colors que 's barrejan y confonen en incessant moviment. Los magnífichs miralls que l' adornan representan sobre sa pàlida superficie aquest traji, cambiantse á cada instant, com si fossen una série de quadros disolvents aquellas imatjes, sempre movedissas, alegres y bullidoras destacantse entre tant color llampant los trajos negres y barrets planxats de nou dels homens, com un topo de tinta en un cartipás per estrenar.

Aquí un dominó rosa del bras d' un senyor vell l' hi parla del seus trepitxeos y tant prompte l' espanta ab las revelacions que l' hi fá, tement que ho sàpiga la seva senyora y sigui cosa seva, com lo fá somriure quan per un moment troba que s' ha enganyat.

Allá un parell que van de capritxo fent gran soroll de cascabells mouhen un escándol ab sas véus de coll á un jove que per son tipo t'è de ser de fora; pero estremat y plé de pretensions dona á coneixe qu' es un botiguier que hi vá á fer broma. Un postilló, acompanyat per una monja, procura agafarse y detenir á un senyor que donant lo bras á un dominó, no se 'l vol escoltar mirantlo ab desconfiansa ignorant qui puga ésser.

Y atravesant pèl mitj del saló vadejant per entre 'ls grupos que 's forman, ja rebent un tanto de l' escopeta de fira de un cassador que la fá moure, ab la calor de la conversa, com si fòs lo bastó de un tambor major: ó bé posantli 'hi lo sombrero á repèl, lo frech d' un descomunal barret, trepitjant un vestit ó quedant mitj encallat per no poder acabar de passar algun dels des dominós que porta de 'l bras, l' Ernesto entra á la sala del Circol del Liceo.

Allí ahont hi havia varios senyors ja prenent café ó conversant ab máscaras sentadas en las otomanas, en algun balanci ó passejantse, portá l' Ernesto 'ls seus dominós.

Se sentan en una otomana ab lo dominó blau, sols los dos, pues l' altre, rosa, 'ls havia deixat puig passant la vista pèls que estavan en la sala havia vist parlant ab altres á un senyor vell, conegut y havia corregut á dirni quatre.

—Creu, feya l' Ernesto, que no pensava que hi vinguessis avuy,

—M' he volgut assegurar que no hi anavas per ningú més.

—¿No sè com pots pensar aixó? ja saps que t' estimo.

—T' estimo, t' estimo! tú ja ho dius; pero aixó no quita que no veninhi jo, tú hi vajués á correla.

—Ja saps que 'm crema que vinguis ab aixó; no t' agradaria pas que jo duptes de tú.

—Com que no pots ferho perque per tú he vingut aquí sens dirne res á la tia acompanyantme una amiga.

Y ja duptant un y jurant l' altre de sa fidelitat continuaren parlant sens recordarse de rés.

De tant en tant s' alsava la cortina per sortir algú ó entrar á la sala, venint una alenada calenta de fora y un mormull de véus, riallas, soroll de vestits y cascabells veyentse per un moment l' apinyada multitud de máscaras y lluhir los colors y 'ls trajos negres per desapareixer com per encant, máscaras, véus, riallas y soroll al caure la cortina y per sentirse sols com a confosa y llunyana remor.

Al cap d' un rato s' alsaren l' Ernesto, més engrescat que may, y 'l seu dominó, y agafantse del bras de l' altre, que havia deixat al senyor vell, las acompanyá fins al corredor del primer pis ahont se despediren.

—Sembla qu' está molt enamorat de tú l' Ernesto, preguntá la que acompanyava al dominó blau.

—Si no hi véu sino ab los meus ulls.

—Y tú, torná l' altre?

—Tambè m' agrada, es rich.

—Y pensas casarti?

—Ja ja, féu lo dominó blau rihent; ¿qué ne sabs que l' Ernesto es casat?

MISTER JHONSON.

TEATRO CATALA.

LO GRÁ DE MESCH.

En una ciutat catalana hi havia un pare de familia, president del Comité de no sè quin partit; pero que de segur no era federal, perque un seu fill que n' era, publicava un periódich, *La trompa intrépida* dihent pestes del seu pare. Aixó si, aquest qu' era un calsassas pagava 'ls comptes de la impressió y del paper del tal periódich. Lo president del Comité tenia ademés una filla y la nena estava promesa ab un jove de Barcelona.

En aixó arriba 'l diputat del districte, un diputat sort, y nombrat pendonista de la professó elegeix per cordonistas al president del Comité y á un altre subjecte dissident que aspira á la jefatura del partit. Es

una mida conciliadora; pero al president del Comit  no l'hi cau al ull. Qu  farà per desbarbarho? Inventar una calumnia. Dir  que l'seu contrincant es aix  y all : que la seva esposa no es b n reputada y que la seva filla aquella tarde mateixa ha anat   una certa casa   cullir flors, haventne sortit al cap de un' hora ab un jove, etc. etc. Resultat, que l'cacique logra l'seus propòsits: lo c rrech de segon pendentista s' dóna   un de la clicca y la calumnia es propagada per tots los tertulians del president del Comit .

Però després resulta qu' efectivament, una noya ha anat   cullir flors, y que aquesta no es altra que la filla del inventor de la calumnia. Gran riot! Las canyas se vuelven lanzas. Lo germà de la nena qu' es un aixalbrat escriu un article en lo peri dich atacant al seu pare y declarant qu' est  disposat   defensar   la nena injuriada. Lo pare recull l' edició y paga una bona prima. Ja s' creu haver aturat lo vol de la calumnia; pero l'seus tertulians s' han encarregat prou de ferla corre, y fins lo nuvi de la noya s' retira de la casa. Després de la profess , la mateixa noya calumniada sense saberho, f  paquets de pastas del refresch, embolicantlas ab exemplars del peri dich retirat pel seu pare. La calumnia es com la hidra de la falla: se l'hi talla un cap y n surten dos. Y per últim, fins lo diputat sort y com   tal   tres quarts de quinze de la qüestió, volent contenir la suposada furia del President del Comit  contra la seva filla, alarma de mala manera al pare del nuvi, persona molt respectable, y queda oficialment romput lo casament.

En tot això hi juga un arcalde de fora, home llest y acostumat   guanyar eleccions, que s' enamora del dot de la nena y que sab treure partit de totes las circunstancias per obtenir la seva m ; pero després de tot resulta que l' nuvi que s' havia retirat de la casa de la seva estimada, v  ferho senzillament perque havent desconfiat aquesta del seu amor, volia donarli, com l'hi dóna, una prova de lo molt que l'estima, oferintli la seva m , davant de tothom, precisament en los moments en qu' ella s' troba abandonada de tots, vilipendiada y escarnida.

Tal es, despullat de incidents, l' argument de la nova comedia del Sr. Feliu y Codina, estrenada l' dimars últim en lo Teatro Romea.

L' autor de *Gr  de mesch*, politicament es esquerrà; pero aquesta vegada ha escrit una comedia ab la mà dreta. No vol dir aix  que l' obra estiga exenta de defectes, puig ne t  y no pochs. En primer lloch lo desenvolup de l' acció podria estar m s condensat: tres actes l'hi haurian bastat al autor per desenvoluparla. Los incidents son numerosos, y encare que generalment se relacionan intimament ab l' obra, pecan per excés, y tots los excessos son dolents.

En cambi l's tipos est n ben sostinguts y aix  es digne d' alabansa. Lo contrast entre un pare y un fill de diferents ideas politicas es molt b n cassat: lo diputat sort dóna lloch   escenas molt c micas; y l' arcalde es, pel nostre gust, lo personatge més real, més viu de l' obra.

Entre l's recursos escènics n' hi h m vist que revelan verdader ingeni. L' efecte dels peri dichs se prev u; pero l' autor ha trobat una manera ingeniosa de distribuirlos. L' escena de la profess , en la qual la Margaridoya s' plany de la soletat en que s' troba, es molt b n sentida; y l's *quid-pro-quo*s del diputat, encare que molt repetits, fan riure, y la frase del últim acte «digan que aquest jove passa bonament per tot» corona dignament al tipo.

La comedia est  escrita en prosa. Perquè no s'hi han d' escriure totes las comedias? En aquest concepte aplaudim la innovació, l' aplaudim de tot cor. No perque la prosa del Sr. Feliu reuneixi totes las condicions. La prosa per l' escena es difícil: ha de ser nervuda, sòbria, vigorosa, trencada, sense deixar de ser natural y corrent. L' autor de *Gr  de mesch* alguns cops s' hi ha deixat anar y escriu relacions qu' en vers passarian y que n prosa resultan algun tant dilu das. Exemple: l' discurs sobre la calumnia que recita l' Sr. Virgili. Aquest defecte s' pot corregir fàcilment. De tots modos la comedia hi es, y la forma també. De segur que si l' autor tragu s l' esclofolla, quedaria l' gr  y l' obra lluhiria doblement.

L' execució individualment molt notable; pero en conjunt ha deixat que desitjar. Lo Sr. Fontova f  un tipo acabadissim: al Sr. Soler voldriam veure l' caracterisat d' altra manera: aquella sota-barba f  patró de barco; no f  diputat. Apart d' això, representa l' tipo ab verdadera inteligencia. Lo Sr. Goula est  inimitable, tipo y dicció escelents: la mimica una mica massa sistem tica. Per m s que jo crech que l' actor, un cop es   l' escena, no s' ha de recordar sinó del tipo que representa, comprench,—y es regla del art— que no s' valga tant del br s qu' est  devant del públich, com del oposat; pero l' Sr. Goula no se n val gens y ab aix  exagera una regla. Lo Sr. Fuentes molt bé, igual que l' Sr. Isern. Los Srs. Virgili, Pigrau, y dem s no desdiuhen. A la Srta. Fontova may l' haviam vista tant segura del seu paper: la comedia familiar l' hi v  admirablement.

C m se compr n, dir n vost s, que de la suma de tots aquests elements no n resulti un bon conjunt? Es molt senzill: los actors han d' expressar lo mateix

quan parlan que quan callan: los grupos s' han de moure: un quadro per ser bé ha de tenir primers termes, gradacions y fondo: de l' escena n' ha de desapar ixe l' encarcament: tot ha de ser vida y realitat. Jo crech qu' en las representacions successivas de *Gr  de mesch*, asseguradas las primeras figuras, s' atindran los m s insignificants detalls, y adquiriran conjunt, com lo tenen las companyias italianas, com lo té la de n Mario, felis imitador de aquellas.

Aixis lo públich, mal avesat, no trobar    fallar aquells efectaros artificiosos y enlluernadors dels finals dels actes, aquell llenguatge ret rich y campanut que no ha vist en *Gr  de mesch*, produhintli de prompte no poca estranyesa, y aviat se convencer  de que l' art deleyta també, sense més recursos que las filigranas de la naturalitat, de la veritat y de la senzillesa.

J. R. R.

NOTAS DE MÚSICA.

L' *Ebrea* es un'  pera de compromis. Casi pot dirse que desde l' època en que la cantava l' tenor Steger, fentne una verdadera creació, no h m tornat   sentir-la.

Dissapte l' execució de l'  pera de Hallevy, v  ser borrascosa y accidentada.

Tot anava bé durant l' acte primer: fins eran aplaudits los cors en lo brindis; pero ving  la marxa y v n donarla traduhida no s    quin idioma. Vaya una manera d' enllestir! Semblava que l's músichs no havian sopat y duyan pressa. Diu que al extranger la tocan d' aquell modo; pero aquí vol m las cosas m s enrahonadas, y l' públich v  manifestarho d' aquella manera que s l usarse en lo Liceo: fregint peix.

Llavors van comensar las inseguretats y las rasesas. La Singer v  fer lo b t, y estava tant cremada que fins una vegada que l' públich volia ferhi la pau, no v  sortir   firmar lo contracte de aliansa y amistat. En Barbaccini v  esmerarse; pero com deya en Campardon:

«Hay dias de mala luna
que todo sale al revés.»

La Torressella (nova) té una v u que Déu n' hi do ret y un estil de cant que no m' desagrada; pero estava molt afectada, y v  suprimir lo rondó del acte tercer y l' duo del quart.

Lo Sr. Moretti (nou) es,   molt m' enganyo, una bona adquisició pel Liceo.

Y en quan al Sr. Vidal... Lo Sr. Vidal est  sempre b : v  fer un cardenal que l' públich,   poder, l' hauria nomenat papa.

Jo esperava l' diumenje ab candelatas. Lo públich y l's artistas, pensava, haur n consultat las sevas diferencias ab lo cuixi, se refredar  l' irritació, y avuy tot anir  bé: fins l' orquesta tornar  al sistema antic tocant la marxa   estil de marxa y no de pas doble.

Diumenje m' has dit? A la Singer encare devia durarli l' incomodo. Perque jo no vull creure (no s  si ho f  que no ho desitjo) qu' estiga malalta. Lo cert es, que no v  haberhi *Ebrea*, cantantse l' *Faust*. *Faust*   la tarde y *Faust*   la nit. «Con tan fausto motivo... Anava   dir un disbarat: perque   la nit lo Sr. Engel v  fer de Singer en lo tercer acte. Res, diferencias entre ell y l' públich... y al últim los que an m al teatro per sentir música, disgustats ab lo públich que no deixa passar una mosca y disgustats ab los artistas que se las pegan tant fortas.

Sr. Bernis ¡ay si jo f s de vost ! Quin tip de tilla no s' farian aquests artistas! Rec rdils las virtuts no s  quinas de la Doctrina cristiana: «Contra ira, paciencia.»

Y Déu n' hi donga   vost  tota la que necessita, per no ser victima de las intemperancias dels uns y dels altres.

Al Retiro s' explican. O sinó digan: què l's sembla donar *Hugonots*   la tarde? Tot lo jugat de las Aforas més la Barceloneta y Hostafranchs v  trasladarse al trayatu. Y quina manera de fer repetir! Semblava l' Tivoli en temps d' en Moll  y en Colomer! En l' escena de la conjura, mentres aquells frares organisan una partida ab tot aquell requet  de bailarinas y coristas disfrassadas, jo m' creya que hi havia pinyas. Ja cal que al públich de la tarde no l' hi vajan ab frares.

Ab la *Norma* ha debutat un tenor sense dents, ni v u, ni pantorrillas.

La repetic  de la *Favorita* ha anat bé. La Paolicchi s' end  la palma. Ja l's dich jo que aquesta senyora la veur m al Liceo: y no s' fassan ilusions, si avuy es al Retiro s' d u   que com no tenia coneixensa   Barcelona s' equivoc  de teatro y preng  l' un pel altre. L' Aragó com sempre, ho f  bé tot.

De la *Traviata* per la Juanita no l's ne dich res. La Tresols es una noya caya que surt b n vestida y canta com un refilando. Lo seu sogre, en Bachs, s' haurà de fer adobar los maneyus, que la veritat, no son molt adequats. Quan la nina l' abraza, home, qui no l' f  apretar. Fora d' aix  té bona v u y canta ab gust. A

n' en Serra tindrem de lligarli l' bras dret y potser aixis mour  l' altre.

La *Maria di Rohan* feya un grapat d' anys que no s' havia cantat, y per mi encare que no la fessen més no m' sabria gr u. Té l's dos actes primers molt pobres y l' tercer que no es gaire rich.

Dos noticias per acabar. Ha arribat en Vallesi ab un cargament de sis tenors y cinch tiples. Per mi m s valdria un de bé de cada mena.

Y are no ho fassan corre. Per Nadal far n... far n... què s' pensan *Los pastorets* ab  pera? No senyors: Lo Profeta.

Ja veur m si es veritat aquell ditxo castell : «Nadie es profeta... etc., etc.»

FREDERICO.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

De la música ja n' parl m en capitol apart, es   dir: de la música d'  pera. La música lleugera, l' opereta, queda reservada per aquesta secció. Sup  reyna en absolut en lo *Principal*: *Fatinitza*, *Boccaccio* y *Donna Juanita* fan lo gasto. La *Fatinitza* es un xich cambiada de com la feyan al *Teatro Espanyol*: tots los artistas s' hi lluheixen. La *Tertulia barcelonesa* està d' enhorabona: las odaliscas ab prou feynas ensenyan las pantorrillas. La Giorgio y la Morotto, cantan com un parell de rossinyols.

A *Romea* s' ha donat lo benefici del intelligent actor Sr. Soler: de regalos no n vulgan mes, y aplaudis   desdir. En algunas funciones unas quantas criaturas de set anys han cantat una gran part de las pesas de la *Mascota*. Popularitat de la música de Audran! Ahir me deya un metje:—Avuy he assistit   una partera y voldr  creure que la criatura al neixe ja cantava la *Mascota*? Jo no més m' ho esplico de una manera: la seva mare durant l' embr s va tenir un desitj de *Mascota*.

Del estreno de *Gr  de mesch* ne parl m en article separat.

Circo: Estreno de dos sarsueletas agradables. *Ellos y nosotros* no té argument. Fig rins una tertulia de artistas: una cantant italiana y una cantant francesa enamoradas totes dugas del *salero de España*, que duhen navaja   la lliga-cama: tres parellas de artistas portugueses, un picador de toros que canta un' ària italiana y al final una jota cantada y ballada per tots. Aquí tenen la sarsuela, qu' es un bon passatemps. La senyora Marti representa la francesa ab molt chic.

Un capitán de lanceros es un mestre que enamora de una minyona, per festejarla ab més llibertat, cambia l' uniforme ab l' assistent; pero aquest que s' v  fet un capit  s' dedica   conquistar   la tia de la nena. Per últim se descubreix l' enredo y l' capit  agafa pel clatell al assistent. Tot acaba bé: la tia consent ab l' enll s de la seva neboda y l' assistent reb una propina de tres cents duros y s' casa ab la criada. La lletra f  riure: la música es pobre.

Ja l's dich jo que tant al Tivoli com   l' *Espanol* las empresas s' hi far n unas calsas. Vaya una encarrilada de gent! Cada diumenje fan plena. En Tutau ressucita aquells melodramas tant interessants d' altres temps: *L zaro   el pastor de Florencia* y *El trapero de Madrid*. Lo bé no envelleix: per lo vist h m de confessar que aquells melodramas son molt bons.

Al *Espanyol* la sarsuela *La Tuna* ha proporcionat dos plens. Francament, lo género c mic es lo que s' acomoda millor   las facultats de aquells artistas. Segons tinch ent s are est n ensajant una parodia de la *Madame Angot*.

Al *Odeon* donan actes   grossas. Fig rins: *Lo castell del fantasma*, 4 actes, 15 cuadros y 5 balls y per postres, una pesa en dos actes: aix    la tarde per brenar. Al vespre per sopar un drama: *El arcediano de San Gil*, per comensar. *Lo castell del fantasma* y una comedia en un acte. Y apesar de tot, lo públich de n Piquet no s' enfita. Es que no menja comedia, sinó un cop   la senmana.

N. N. N.

TOT COR. (1)

FRAGMENT DE LA ESCENA V.

ANGEL (ap.) ¡Ay! ¡Quin peix! Seguim lo fil.
(alt.) Y... que pensa fer?

Pi. ¿Jo?
ANGEL. ¡Es clar!

Pi. Per viure ha de treballar!
Pi. Aix    m' te molt tranquil.

ANGEL. ¿Tranquil?
Pi. S  senyor, veur .
Jo m' tiro al mar per morir,
vost  m' treu y m' porta aquí.

(1) Joguina en un acte de D. Eduart Aul s.—Se v u   4 rals en la llibreria de Lopez.

ANGEL. ¡Se 'n déu volgué encarregá
Pi. ¡Jo? no senyor, ja li dich.
¡Ah! 'S créu que habentme salvat
vull torná á ser desgraciá?
¡Bo! ¡Si que fora bonich!
¡No rebrá mal desengany!
¡Perque venia á inquietarme?
M' hi vaig tirar per matarme
no era pas per pendre un bany.
¡No sigui tan ignocent!
ANGEL. ¡Be! ¡M' ho paga ab una cossal
Pi. Comensi á amanir la bossa;
¡Ja sabrá 'l qu' es salvar gent!
ANGEL. Per ferli un favor! Aixó
vosté no m' ho pot combatra.
Pi. ¡Si m' hi hagués tirat un atra,
pero no tiranmbi jo!
ANGEL. (ap.) ¡Es célebre aixó! ¡Fa riure!
Home jo ho vaig fé ab bon fi.
Pi. Nada: ¿si jo 'm vull morí
ab quin dret vosté m' fa viurer?
¡Vaya un bon fill! ¡L morir ray!
¡Lo viure qu' es la agonía!
patir sempre nit y dia.
¡Si 'l morir no es mes que un ¡ay!
Buscant horas mes serenas,
vaig deixá 'l mon ahont no hi son;
ja que vosté 'm torna al mon
m' hi tornaré sense penas.
ANGEL. (ap.) ¡Si que ho tinch ben amant!
¡Tant que ho 'bia desitjat!
¡L' únich home qu' he salvat
se un home desagrehit!
(Alt.) Be, veyám ¿qué tinch de fé?
(ap.) ¡Dén mèu, quin hora més tonta!
Pi. ¿Vol que li presenti 'l conta?
Bueno donchs: escoltim be.
Cuan lo pare, qu' era un sant,
va morí 'm va deixá hereu
de modo que aquí ahont me veu
jo he sigut rich. ¿Eh qu' es gran?
Vint mil duros que ab afany
ell va saber recollir;
¿sab per quan ne vaig tenir?
Per un any, pero: ¡quin any!
Encara 'm va quedar pasta,
joyas y algunas de pes;
las vaig portá á cal francés
y allí van morí en subasta.
Cuan vaig estar ben tronat
vaig dir: ¡y are que farém?
Res; treballa; ho probarém.
¡Ja ho veu, fins he treballat!
Pero treballant, no 'n tinch
per res, que treballi un atra,
perque jo si 'n guanyo cuatra,
al menos ne gasto cinch.
Y 'l treballá al fin y al cabo
sensa capital no en fita.
¡Fins lo pobre 'n necessita!
¡Per cambis, per torná 'l xavot!
¡Figúris las amarguras
qu' he passat! ¡No ho sab ningú!
¡Sensa un ral mantente tu,
la dóna y quatre criaturas!
¡Y es clá! com que un hom no guanya
y per xó segueix gastant,
tinch una deuda flotant
mes grossa que la d' Espanya.
Per Barcelona de dia
no hi passo si no 'm disfrasso.
¡Ah sí! per la Rambla passo!
pero es cuan vaig ab tranvía.
Dech al sastre, al sabater,
al sereno, á la minyona.
¡Hi ha carrers de Barcelona
que dech á tot lo carrer!
Dech al forn, dech al safreig,
dech l' oli, dech la verdura.
¡De l' última criatura
encara 'n dech lo bateig!
Dech pintas, leche de vénus,
pastillas per la garganta.
¡Al amo de casa espanta!
Prou li dech dos anys. ¡Oh! al ménus!
Dech lo gosá y 'l sufrir,
lo que toco y lo que miro
dech fins l' aire que respiro
y 'l que 'm faltará al morir.

EDUART AULÉS.

ESQUELLOTS.

Escolti Sr. Alcalde y dispénsim la llibertat que 'm
prench: ¿Que ja ha escrit á Madrid, á aquell perruquer
dels vint duros y una pesseta, dihentli que 's posi in-
mediatament en camí?
¿Y donchs, qué fá? Envihili un propi, una carta, un
telégrama: la qüestió es que vinga depressa, que porti
'ls ferros de rissar y tot lo repuesto de perfumeria.
¿Que no sab que del un dia al altre ha de arribar lo
princep imperial de Alemania?
Per mor' de Déu no s' adormi, D. Francisco.
Si 'l princep no véu lo monument á Colon, ni 'l mo-
nument á Prim, ni cap de las obras comensadas, y de
las quals hém posat ja la primera pedra, al ménus que
se 'n duga un bon recort de Barcelona.
Pensi D. Francisco que 'l decoro y 'l bon nom de la

ciutat avuy per avuy está pendent de las sévas pati-
llas. (1)

Hassanyas del ram de consums.
Aquest dia un capatás del ferro carril de Fransa,
per haver dit á un burot, al registrarlo, que no l' hi
embrutés lo menjar que duya dintre d' un cistell, l'
empleat vá atiarli una garrotada al cap.
Un altre burot empaytava á una dona ab un revólver.

D' aquests dos fets vá donarse 'n coneixement á la
comissió, la qual, respecte al primer punt, vá donar
la culpa al capatás.
Y respecte al segon fet, vá declarar que 'ls burots
estavan autorisats per procedir d' aquella manera.
Jo ja ho veig: los burots y la comissió son dignes los
uns de l' altra y vice-versa.
Y no tenen altre desitj que acreditar la frase de
Dumas: *L' Africa comensa als Pirineus.*
O millor dit: l' Africa comensa al Besós, passa pel
carrer de Provensa y acaba á la Créu Cuberta.

Al Sr. Gil Maestre l' hi ha sortit un competidor.
Un competidor ab mitra.
Parlém del bisbe Catalá, que aquest dia vá fer una
visita al Seminari, trobant catedràtics que no anavan
á classe perque desempenyan cárrechs fora de la loca-
litat; y altres abusos per l' istil.
Com per exemple:

Hi ha una secció de seminaristas pobres, anome-
nats Oriols.
Aquests pobres minyons avants de cantar missa han
de passar las penas del Purgatori y una de ellas es la
de dormir en quartos estrets y sense ventilació.
Quan lo bisbe Catalá vá enterarse 'n vá fer cárrechs
serios al Rector del Seminari.
—Com que son los pobres y no pagan res...
—Los pobres també son personas, vá respondre 'l
bisbe.

Resultat de la visita: que 'l rector vá presentar la
dimissió, haventse 'u nombrat un altre punt en blanch.
¡Qué volen que 'ls diga, no puch ferhi més, bisbes
aixis m' agradan!
Are lo que caldria es que 's fixés ab lo comers de
cadiras que 's fá dintre de las iglesias de la manera
més escandalosa y ab las tarifas de funerals, enterros
y demés, que son molt carregadas.
Créguim Sr. Catalá. Als capellans convé aixelarlos
lo mantéu.

Fins al dilluns 12 del corrent no vá anar una comis-
sió del Ajuntament á oferir los seus respectes al se-
nyor Gil Maestre.
De cala Ciutat á la Governació hi ha més distancia
de lo que sembla.
Administrativament parlant.

La companyia del gas Lebon ha adquirit terrenos
á S. Marti per construhir una nova fábrica de gas.
Vaja, al ú tim lo gas, cambiant d' ayres, potser farà
més bona cara.

L' Ajuntament acaba de aprobar un reglament molt
cayo.
Los regidors que vulgan tenir una mica d' iniciativa
ja 'ls dich jo qu' están ben frescos.
Tant se valia que al reglament no hi haguessen pos-
sat sino 'l següent:
«Artículo único: En las sesiones solo el alcalde po-
drá hacer uso de la palabra.»

S' anuncia una loteria per reunir fondos y acabar
lo monument á Colon.
¡Pobre Colon!
Després de descubrir l' América ván carregarlo de
cadenas.
Y are á Barcelona, després de haverli promés un
monument, se 'l rifan.

La policia del Sr. Gil Maestre ha descubert una par-
tida de joch en un café del carrer nou de la Rambla.
Ja ho saben jugadors: ab lo Sr. Gil Maestre no s' hi
juga.

Entre dos pajesos:
—Endemés, si: á l' hisenda hi tinch una riquesa
amagada.
—¿Alguna mina?
—Sí, una mina d' aygua qu' encare haig de cercar-
la; pero que hi es. M' ho ha dit un *ingeniero hidró-
pico* que ha vingut al poble.

(1) Al entrar en máquina sabém que 'l princep no vé per Barce-
lona. D. Francisco, per mor de Déu no s' afecti.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
Tant la prima com la quarta
en la solfa trobarás;
en la segona-primerá)
¡quánts hi han perdut molts rals!
Pero en cambi n' hi ha molts altres
que hi han guanyat un capital.
De tercera-quarta 'n tenen
las personas y animals
y per la montan ya 's cria
de la xarada 'l total.
LLUIS MILLÀ.

II.
Pepet ta dos repetida
¡quin tot invers á Tot dú!
Estich cert que desseguida
(tenint com ta *hu-invertida*
se 'n hi vá si hi vens bè tú.
UN TAPÉ Y F. DE T.

ANAGRAMA.

Primera quatre ceguets
en lo segon de ca 'n Ros,
mentres aquest á l' Ambros
tersa quèntos boniquets.
RAMON ROMANISQUIS.

CONVERSA.

—Vols venir Ramonet?
—Segons ahont.
—Fins á véure la tia.
—Ca si no sab qui soch.
—Si que 't coneix, y molt.
—¿De ahont?
—Del punt que tú has dit.
A. ARNS.

MUDANSA.

Una dona de Cassá
gasta molta tot ab a;
y segons vá dirme á mí
viu prop del riu Tot ab i.
Ab frequencia ia veig jo
treballant pel tot ab o.
SIMON DE SEDRUOL

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 5 2—Nota musical.
- 3 4 5—Un grá.
- 1 2 3 2—Un membre.
- 1 6 5 6 3—Un aucell.
- 1 2 3 4 5 6—Nom d' home.
- 5 5 4 3 2—Un' eyna.
- 5 6 5 2—Nom de dona.
- 1 6 5—Verdura.
- 3 4—Nota musical.

NOFRE Y MARIETA.

ROMBO.

Primera ratlla vertical y horisontal. una lletra; segons,
una planta; tercera, lo que tenen las casas; quarta, nom
d' home y quinta una lletra.

J. M. F. DE PETIYÉ,

GEROGLIFICH.

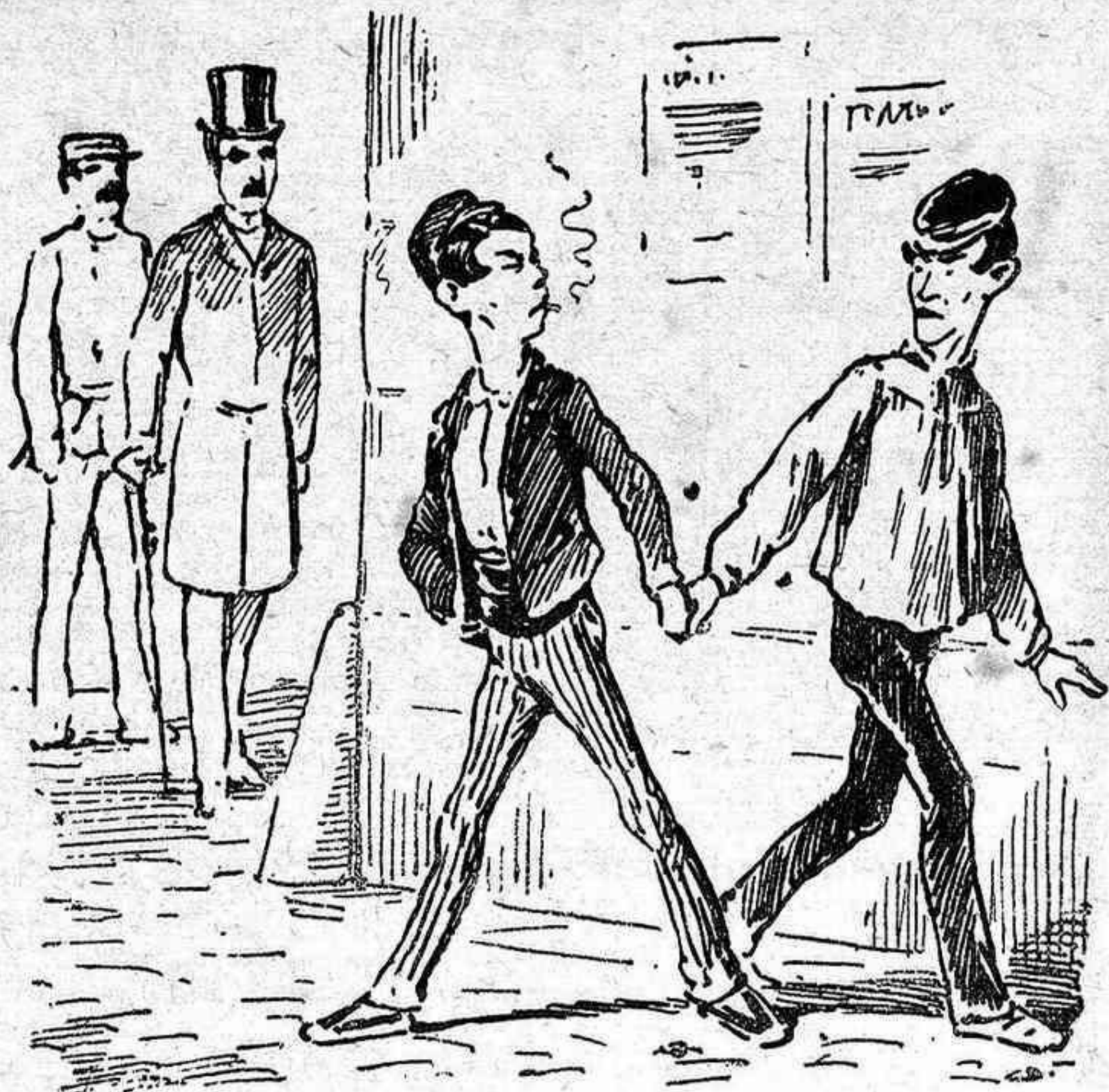
SASTRE DE PALAFRUGELL.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª—Car-ca-mal.
2. ID. 2.ª—Bas-tó.
3. MUDANSA.—Pensas-Pansas.
4. ANAGRAMA.—Frare-Farré-Refrá-Ferrá.
5. CONVERSA.—Calaf.
6. QUADRAT DE PVRULAS.—M A P A
A G E R
P E R A
A R A Y
7. TRENCA-CLOSCAS.—Fivaller ó Claris.
8. GEROGLIFICH.—No hi ha més bon menjar que l'
apetit.

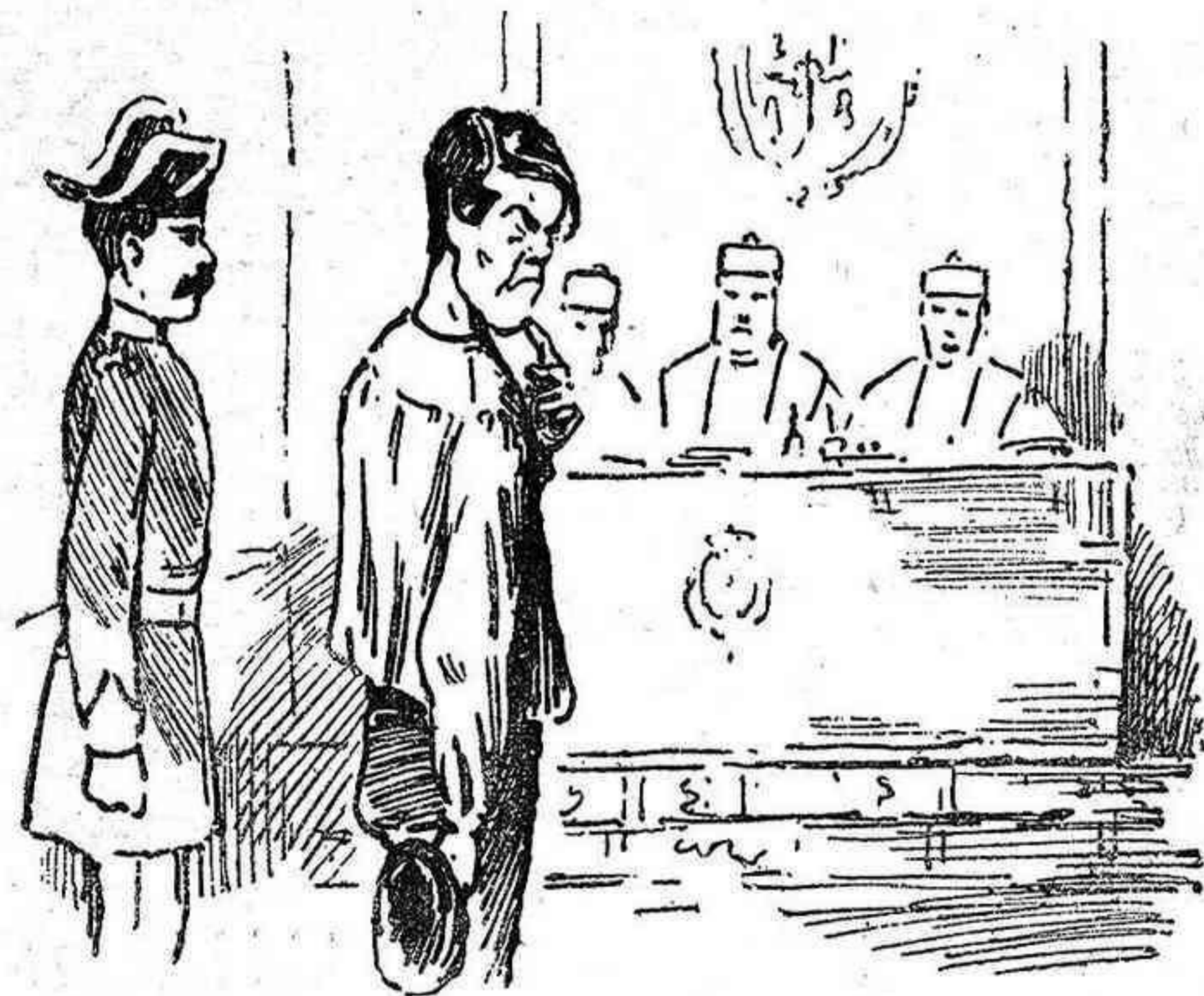
Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatre, 21 y 23.

—¡Adios mano!
—¡Gura! Gura que ve aquell Maestre.

—¿Qué fas Xato?
—Noy, com que aquest governador no 'ns deixa treballar me la pesco aixís.

—Si no 'ns haguessen agafat aquell sócio, are jo no m' hi veuria davant de aquests senyors. Ell sempre m' ho deya: «Mientras yo disposi no tingas cuidado.» Pero are 'm falta 'l seu apoyo, y un home sense home no es res.

—No hi ha més Grabat: habenthi aquest senyor tan decidit, no ens queda altre recurs que ser homes de bé.

—¡Malvinatjel! Densá que tenim aquest home, no 's vén ni un punyal, ni un ganivet, ni un trempa-plomas. Si no 'l treuhen avlat, tindré de plegar.

—Bravo Sr. Gil: aixó 's fá aixís. A aquesta gent no se 'ls cobra; se 'ls pega.